[2021] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1061

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ (ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ)

(2010 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2373)

26 ਨਵੰਬਰ, 2021

[ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਨ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ
ਅਤੇ ਏ.ਐੱਸ. ਬੋਪੰਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 - ਐਸ.307 - ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੂੰ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 307 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 27 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ, ਦੋਵਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ 3 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਰੱਖੀ ਗਈ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ - ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਪਿਸਤੌਲ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਨੂੰ ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ - CF ਐਸL ਰਿਪੋਰਟ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕਾਰਤੂਸ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਸਰਵਿਸ ਪਿਸਤੌਲ ਤੋਂ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਤਰਸਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਕੱਲੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ - ਦੋਸ਼ੀ /ਐਸ.307 ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਇਜ਼ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਲਾਇਸੰਸਸ਼ੁਦਾ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਰਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੈ. 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਘਟਨਾ 1999 ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਸੀ - ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਾਫ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਨਾਲ, ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਸਜ਼ਾ ਅਧੀਨ .307 ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲੰਘ ਚੁੱਕੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1959 - ਐਸਐਸ.5, 7, 27 - ਹਥਿਆਰ ਸੋਧ ਐਕਟ, 1988 - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਆਰਟਸ.14, 136 l

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਆਰਟ. 136 - ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ - ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਭਿਆਸ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 - ਐਸ.307 - ਸਮੱਗਰੀ - ਰੱਖੀ ਗਈ: ਧਾਰਾ 307 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਤੱਤ ਹਨ, ਪਹਿਲਾ, ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਵੇਂ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ- ਸਬੂਤ- ਇਰਾਦਾ- ਚਾਰਜ ਯੂ/ਐਸ.307, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ- ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ - ਜਦੋਂ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ- ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ- ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 – ਐਸ.307।

ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1959 – ਐੱਸ. ਐੱਸ. 5, 7, 27 – ਪੂਰਵ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸੋਧ– ਰੱਖੀ ਗਈ: ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਐੱਸ.27 ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ 'ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼' ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ- ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐੱਸ.27 ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਯੂ/ਐੱਸਐੱਸ.5 ਜਾਂ 7 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਗੋਲਾ-ਬਾਰੂਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ 'ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼' ਹੁਣ ਅਪਰਾਧ- ਹਥਿਆਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1988 ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਜ਼ਾ/ਸਜ਼ਾ - ਵਾਕ ਦੀ ਮਾਤਰਾ - ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ - ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਕਮੀ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ- ਧਾਰਾ 14.

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ

ਆਯੋਜਿਤ: 1. ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 136 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰੇਗੀ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। [ਪੈਰਾ 17][1071-ਏ-ਬੀ]

2.1 ਧਾਰਾ 307 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਜੁਰਮ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਦੋ ਤੱਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾ, ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਅਜਿਹਾ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਕੀ ਜਾਂ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਸੱਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ। ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਵਾਪਰੀ ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਬਚਣ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 307 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਲਈ ਖਤਰਨਾਕ ਸੱਟ ਝੱਲਣੀ ਪਵੇ। [ਪੈਰਾ 20][1072-ਈ-ਜੀ]

2.2 'ਮਨੇਰਥ' 'ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸਾਧਨ' ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਭੜਕਾਉਂਦਾ ਹੈ। 'ਇਰਾਦੇ' ਦੇ ਉਲਟ, 'ਇਰਾਦਾ' ਹੈ

ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਮਾੜੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਕਟ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਰਾਦਾ ਅਚਨਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਹਾਇਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹਨ। [ਪਾਰਾ 22, 24][1073- ਏ-ਬੀ, ਈ-ਐੱਫ]

3. ਇਸਤਗਾਸਾ ਧਿਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਕੱਲੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਆਚਰਣ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਐਪੀਸੋਡ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਪਿਸਤੌਲ ਦੁਆਰਾ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੈ। ਸੀਐਫਐਸਐਲ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਕਸ-ਪੀਡਬਲਯੂ 13/ਏ) ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਤੂਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਵਿਸ ਪਿਸਤੌਲ ਤੋਂ ਫਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਡੀਕੋ-ਲੀਗਲ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਕਸ. ਜੇ. ਐਮ.ਐਲ.ਆਰ.) ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ-7) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਜਿਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2), ਉਸਦੇ ਕਲਰਕ (ਪੀਡਬਲਯੂ -3) ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਟੈਨੋ (ਪੀਡਬਲਯੂ -4), ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਦਫ਼ਤਰ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਿਸਤੌਲ ਕੱਢ ਲਈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -3 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -4 ਨੂੰ ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹਥਿਆਰ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਲੋਡਰ/ਅਰਧ-ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਪਿਸਤੌਲ ਸੀ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਵਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-13 ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਪਿਸਤੌਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹਥਿਆਰ ਦੇ ਫਰੇਮ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਖਿੱਚ ਕੇ ਫਾਇਰਿੰਗ ਮੋਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੋਲੀ ਸੀ.

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸੰਸਕਰਣ, ਜੇ ਉਸਨੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਹੱਥ ਨਾ ਫੜਿਆ, ਤਾਂ ਬੰਦੂਕ, ਜਿਸਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸੀ, ਗੋਲੀ ਨੂੰ ਉਤਾਰ ਦਿੰਦੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੰਦਭਾਗੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਦੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਕਲਪਿਕ ਸੰਸਕਰਣ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਲੋਡ ਕੀਤੀ ਪਿਸਤੌਲ ਨੂੰ ਕਵਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ, ਇਸਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਮੇਜ਼, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਖਿਡੌਣਾ ਕਰਨ ਦਿਓ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. [ਪਾਰਾ 25, 26][1073- ਜੀ-ਐਚ; 1074-ਏ-ਐਚ; 1075-ਏ]

4. ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਆਰਮਜ਼ (ਸੋਧ) ਐਕਟ 1988 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ 'ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼' ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਜਾਂ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ 'ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼' ਹੁਣ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਅਸਲਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਗੈਰ-ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਜਾਂ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਕਰਮ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਇਸੰਸਸ਼ੁਦਾ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਰਤੋਂ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ, ਇਹ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ 'ਦੁਰਾਚਾਰ' ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 29-31][1076-ਸੀ-ਐਚ]

5.1 ਵੇਰੀਏਬਲਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸੈੱਟਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵੀ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਲਾਜ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ, ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸਿਧਾਂਤਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ

ਬੇਲੋੜੀ ਨਰਮੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰੇਗਾ। ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਜ਼ੋਰ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਜਾਂ ਦੰਡ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੇ ਹੋਰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਤੱਤ ਨਿਆਂ ਮਾਡਲ, ਸਮੇਤ, ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਆਗਿਆਯੋਗ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 32-34][1077-ਬੀ, ਡੀ-ਐਚ]

> *ਐਂਡਰਿਊ ਐਸ਼ਵਰਥ, ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ* (**5ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਕੈਮਬ੍ਰਿਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ 2010) - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।**

5.2 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਹੁਣ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ ਕੈਦ ਦੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਣ ਨਾਲ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ: ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਤੱਤ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਭਾਵੇਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੇ ਤੱਥ ਦਾ ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵੇਲੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੁਰਮ ਸੈਕਸ਼ਨ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਣਉਚਿਤ ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚੀ; ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਫ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਬੀਤਣਾ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਬੇਦਾਗ ਸਰਵਿਸ ਰਿਕਾਰਡ ਸੀ; ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 1999 ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 2007 ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਕਾਰਕ ਵੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਾਭਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਰੂਪ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂਕਿ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲੰਘ ਚੁੱਕੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 35, 36][1078-ਬੀ-ਐਫ, ਐਚ; 1079-ਏ-ਈ]

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸਲੀਮ @ ਚਮਾਰੂ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ (**2005) 5 ਐਸਸੀਸੀ 554 : [2005] 1 ਸਪਲ ਐੱਸਸੀਆਰ 562**; *ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਜੇਨੂ ਮੋਹਿਤੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ* **(1973) 3 ਐਸਸੀਸੀ 219;** *ਬਿਪਿਨ ਕੁਮਾਰ ਮੰਡਲ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ* (**2010) 12 ਐਸਸੀਸੀ 91 : [2010] 8 ਐੱਸਸੀਆਰ 1036 – 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।**

ਰਾਜ ਦੇ ਐਮ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਕਾਸ਼ੀਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2009) 4 ਐਸਸੀਸੀ 26 : [2009] 1) ਐੱਸਸੀਆਰ 806**; *ਜਗੋ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ* **(2015) 11 ਐਸਸੀਸੀ 366 : [2015] 11 ਐੱਸਸੀਆਰ 1004**; *ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਾਨ੍ਹਾ @ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼* **(2019) 3 ਐਸਸੀਸੀ 605 : [2019] 1 ਐੱਸਸੀਆਰ 1074 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।**

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2005] 1 ਸਪਲ. ਐੱਸਸੀਆਰ 562	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 18
[2009] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 806	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 19
[2015] 11 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1004	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 19
[2019] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1074	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 19
[2010] 8 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1036	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 23

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ : 2010 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.2373।

2006 ਦੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1564 ਐਸ. ਬੀ. ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 19.05.2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮਲਿਕ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਊਸ਼ਾ ਨੰਦਿਨੀ। ਵੀ, ਐਡਵ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੁਆਬੀਆ, ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ, ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਰਾਵਤ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਸੂਰਯਾ ਕਾਂਤ, ਜੇ.

1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਮਿਤੀ 19 ਮਈ 2010, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੁਆਰਾ 25 ਜੁਲਾਈ 2006 ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਆਈਪੀਸੀ') ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਅਤੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ, 1959 ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ'), ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ 3 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚੱਲਣਗੀਆਂ।

ਤੱਥ:

2. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, 10 ਜੁਲਾਈ 1999 ਨੂੰ, ਮਨਸੂਰ ਅਲੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਆਪਣੇ ਕਲਰਕ ਮਲੇਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਸਟੈਨੋ ਨੂੰ ਡਿਕਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਆਰ.ਕੇ. ਸੂਦ (ਪੀਡਬਲਯੂ-4)। ਸ਼ਾਮ 5:30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੀ, ਸ਼ਰਾਬੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ ਉਹ ਲੇਨ ਦਾ ਬੀਟ ਅਫਸਰ ਹੈ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਲਾਸ ਮੰਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-5) ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਪਣੀ ਸਰਵਿਸ ਪਿਸਤੌਲ ਕੱਢੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਿਸਤੌਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ *"ਇਸ ਬੰਦੂਕ ਵਿੱਚ 10 ਗੋਲੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਅੱਜ 10 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਾਂਗਾ।"* ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਲੇਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਆਰ.ਕੇ. ਸੂਦ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਧਰਨਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਟੇਬਲ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਿਆ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲ, ਲੀਵਰ ਖਿੱਚਿਆ ਅਪ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਸੰਵੇਦਨਾ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਫਾਹਾ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਹੱਥ ਛੱਤ ਵੱਲ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਿਸਤੌਲ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਗੋਲੀ ਦਫਤਰ ਦੀ ਛੱਤ ਨਾਲ ਜਾ ਵੱਜੀ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਫਿਰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਅਸਮਰੱਥ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਕਤ ਅਭਿਆਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੀ ਪਿਸਤੌਲ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਗੋਲੀ ਡਿੱਗ ਗਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਘਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦਫਤਰ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਹੋਲਾ-ਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਘਬਰਾਇਆ ਹੋਇਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਸੈੱਟ ਅਤੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਆਪਣਾ ਸਕੂਟਰ ਛੱਡ ਕੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਕਰੀਬ 10-15 ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਰਕਤ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਐਸਆਈ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦ (ਪੀਡਬਲਯੂ-6) ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੈਕਟਰ 20-ਏ ਦੀ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਨੇੜੇ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਸਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਪਿਸਤੌਲ ਅਜੇ ਵੀ ਸੀ, ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਫਿਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਸ਼ਾਬ ਜਾਂ ਖੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

4. ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਹੋਈ, ਅਤੇ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਵਿਰੁਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ। ਇਹ ਕੇਸ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ।

5. ਅੰਤਮ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੁੱਲ 14 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 3 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਨੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਾ ਆਇਆ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਗੋਲੀ ਮਾਰਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਹੋਏ ਲੀਵਰ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਫਾਇਰਿੰਗ ਮੋਡ ਵਿੱਚ ਪਿਸਤੌਲ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਲਗਾਇਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰ.ਕੇ. ਸੂਦ (ਪੀਡਬਲਯੂ-4) ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਹਰ ਵਰਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਜਾਲੀਦਾਰ ਤਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ। ਮਲੇਰ ਸਿੰਘ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3) ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਗੋਲੀ ਚਲਦੀ ਵੇਖੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਤਸਦੀਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਗੋਲੀ ਚੱਲਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਦੇ ਨਾਲ ਵਰਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਸੀ।

6. ਡਾ ਬਿਧੀ ਚੰਦ (ਪੀਡਬਲਯੂ-7), ਨੇ ਐਸ.ਆਈ. ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦ (ਪੀਡਬਲਯੂ-6) ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ 7:20 ਵਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ 10 ਜੁਲਾਈ 1999 (ਸਾਬਕਾ ਜੇ ਐਮਐਲਆਰ) ਦੀ ਮੈਡੀਕੋ-ਲੀਗਲ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਸ੍ਰੀ ਬੀ. ਬਦਾਨੀਆ (ਪੀਡਬਲਯੂ-13) ਦਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਇਮਤਿਹਾਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੈਂਟਰਲ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਸੀਐੱਫਐੱਸਐੱਲ') ਰਿਪੋਰਟ (ਐਕਸ. ਪੀਡਬਲਯੂ-13/ ਏ), ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਖਾਲੀ ਕਾਰਤੂਸ, ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਪਿਸਤੌਲ ਤੋਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-13 ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਰਧ-ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਲੋਡਰ ਬੰਦੂਕਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ, ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ।

8. ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਲਪਿਕ ਸੰਸਕਰਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਠਾਈ। ਬਿਆਨ. ਉਸਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ

ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਉਹ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਸੈੱਟ ਦੇ ਨਾਲ ਬੰਦੂਕ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਝੂਠਾ ਸੰਸਕਰਣ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਮੁਕੇਸ਼ ਮਿੱਤਲ (ਡੀ ਡਬਲਯੂ -1) ਨੇ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਖੁਦ ਡੀ ਡਬਲਯੂ -1 ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਹਥਿਆਰ ਤੋਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਪਾਇਆ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਡੀ ਡਬਲਯੂ-1 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੌਰਾਨ, ਉਹ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ।

9. ਕਿਉਂਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਰਵਿਸ ਪਿਸਤੌਲ ਤੋਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਿਸਤੌਲ ਨਾਲ ਫਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹਥਿਆਰ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ, ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣਾ ਕਿਉਂ ਚਾਹੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ *"ਝੂਠ ਅਤੇ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ"* ਵਜੋਂ ਪਾਇਆ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ।

10. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਰਵਿਸ ਪਿਸਤੌਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਗਾਊਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ 3 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

11. ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਨਿਰੰਤਰ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

12. ਦੁਖੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੁਣ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

ਵਿਵਾਦ:

13. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਦੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲਾਂ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ, ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ 'ਮਨੋਰਥ' ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਸੀ। ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸਕਰਣ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ, ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧ ਸਨ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਅਜਨਬੀ ਸਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਦੂਜਾ, ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਆਚਰਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

14. *ਤੀਸਰਾ*, ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੰਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਭੌਤਿਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3 ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਸਨ, ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਨ। ਅਤੇ, ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸੰਸਕਰਣ ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਇਤਹਾਸ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸੀ। ਚੌਥਾ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹਥਿਆਰ ਲਾਇਸੰਸਸ਼ੁਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਇਸੰਸਸ਼ੁਦਾ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

15. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਈ। ਤੱਥ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ:

16. ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦੋ ਸਵਾਲ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ:

ਏ. ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ?

ਬੀ. ਕੀ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਟਿਕਾਊ ਹੈ?

17. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 136 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਸਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜ ਹੋਣ 'ਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜ ਕਿਸੇ ਵਿਗਾੜ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਟਿਕਾਊ ਹੈ।

ਏ. ਕੀ ਧਾਰਾ 307 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ?

18. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟਰਿਕਸ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੇਸ-ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਰੱਖੀਏ। ***ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸਲੀਮ @ ਚਾਮਾਰੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ***[1] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਦੇ ਸਹੀ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ:

> ***"12. ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ. ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੱਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਕਸਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੂੰ. ਇਹ ਧਾਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਕਰਦੀ ਹੈ।*** *ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹਮਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੱਟ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਮਲੇ ਦੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਐਕਟ, ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪਰਾਧੀ ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ*

---

[1](2005) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 554

ਅੰਤਮ ਕਾਰਜ. ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇ।

***13. ਧਾਰਾ 307 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੰਮ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।** *ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਸਧਾਰਨ ਸੱਟ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੀਆਂ ਸਨ।*

(ਜ਼ੋਰ ਲਾਗੂ)

19. *ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕੁੱਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ* ***ਐੱਮ. ਪੀ. ਬਨਾਮ ਕਾਸ਼ੀਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ*** *ਅਤੇ* ***ਜਾਗ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ***[2] ਅਤੇ ***ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਾਨ੍ਹਾ @ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼***[3] *ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।*

20. ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋ ਤੱਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾ, ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਸੀ। ਪੀੜਤ, ਅਤੇ, ਦੂਜਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਸੱਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ। ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਪੀੜਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਬਚਣ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 307 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਲਈ ਖਤਰਨਾਕ ਸੱਟ ਝੱਲਣੀ ਪਵੇ।

21. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਵੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 307 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ 'ਇਰਾਦੇ' ਦੀ ਲੋੜ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

---

[2](2009) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 26
[3](2015) 11 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 366
[4](2019) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 605

22. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ 'ਮਨੋਰਥ' 'ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸਾਧਨ' ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਭੜਕਾਉਂਦਾ ਹੈ। 'ਇਰਾਦੇ' ਦੇ ਉਲਟ, 'ਮਨੋਰਥ' ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮਾੜੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਇਹ ਉਦੋਂ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 'ਮਨੋਰਥ' ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਮੈਨੂਅਲ ਬ੍ਰੇਨ-ਮੈਪਿੰਗ ਦੀ ਕਸਰਤ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ, ਕਿਸੇ 'ਮਨੋਰਥ' ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਔਖਾ ਕੰਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

23. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ:

"ਕਿ ਜੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਗਵਾਹ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾ ਸਕਦਾ। ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਭਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਲੰਮਾ ਪੈਂਡਾ ਤੈਅ ਕਰਨਗੇ। ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੜੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੋਣ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਅੰਤਮ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਰਾਦਾ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

[**ਵੇਖੋ**: ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਜੇਨੂ ਮੋਹਿਤੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ[5] ਅਤੇ ਬਿਪਿਨ ਕੁਮਾਰ ਮੰਡਲ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ[6]]

24. ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਰਾਦਾ ਅਚਨਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਹਾਇਤਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਰ ਇਸਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗੜਬੜੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹਨ।

25. ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਆਪਕ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਕੱਲੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹਾਂ

---

[5](1973) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 219

[6](2010) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 91

ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਆਚਰਣ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

26. ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ:

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਨਾ ਤਾਂ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਗੋਲੀ ਉਸ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਪਿਸਤੌਲ ਨਾਲ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਸੀ.ਐਫ.ਐਸ.ਐਲ. ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਤੀ 15 ਸਤੰਬਰ 1999 (ਸਾਬਕਾ ਪੀਡਬਲਯੂ 13/ ਏ), ਸ੍ਰੀ ਬੀ. ਬਦਾਨੀਆ (ਪੀਡਬਲਯੂ-13) ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਤੂਸ ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਸਰਵਿਸ ਪਿਸਤੌਲ ਤੋਂ ਫਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ;

ਦੂਜਾ, ਮੈਡੀਕੋ-ਲੀਗਲ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਕਸ. ਜੇ. ਐਮ.ਐਲ.ਆਰ.) ਅਤੇ ਡਾ. ਬਿਧੀ ਚੰਦ (ਪੀਡਬਲਯੂ-7) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅੱਖ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2), ਮਲੇਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਅਤੇ ਆਰ.ਕੇ. ਸੂਦ (ਪੀਡਬਲਯੂ-4), ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ;

ਤੀਜਾ, ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਆਰ.ਕੇ. ਸੂਦ (ਪੀਡਬਲਯੂ-4) ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਿਸਤੌਲ ਕੱਢ ਲਈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ 'ਤੇ ਉਹੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਮਲੇਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਆਰ.ਕੇ. ਕਮਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਸੂਦ;

ਚੌਥਾ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਲੋਡਰ/ਅਰਧ-ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਪਿਸਤੌਲ ਸੀ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਵਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਬੀ. ਬਦਨਿਆ (ਪੀਡਬਲਯੂ-13) ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਪਿਸਤੌਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੱਥੀਂ ਹਥਿਆਰ ਦੇ ਫਰੇਮ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਖਿੱਚ ਕੇ ਫਾਇਰਿੰਗ ਮੋਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਆਰ.ਕੇ. ਸੂਦ (ਪੀਡਬਲਯੂ-4) ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਲੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਪੰਜਵਾਂ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸੰਸਕਰਣ, ਜੇ ਉਸਨੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਹੱਥ ਨਾ ਫੜਿਆ, ਤਾਂ ਬੰਦੂਕ, ਜਿਸਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸੀ, ਨੇ ਗੋਲੀ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੰਦਭਾਗੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ

ਛੇਵੇਂ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਕਲਪਿਕ ਸੰਸਕਰਣ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਲੋਡ ਕੀਤੀ ਪਿਸਤੌਲ ਨੂੰ ਕਵਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਿਆ,

ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੂੰ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਖਿਡੌਣਾ ਕਰਨ ਦਿਓ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

27. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ।

ਬੀ. ਕੀ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਟਿਕਾਊ ਹੈ?

28. ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫ਼ਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਆਪਣੇ ਕੋਲ, ਨਿਰਮਾਣ, ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 3 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਅਣ-ਸੋਧੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 5 ਅਤੇ 27 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਜੋ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸਨ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹੋ:

> ***"5. ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ, ਵਿਕਰੀ, ਆਦਿ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ।*** *- [(1)] ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ-*
>
> *(ਏ) ਵਰਤੋਂ, ਨਿਰਮਾਣ, ਵੇਚ, ਤਬਾਦਲਾ, ਪਰਿਵਰਤਨ, ਮੁਰੰਮਤ, ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ*
>
> *(ਬੀ) ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਬੇਨਕਾਬ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ, ਤਬਾਦਲੇ, ਰੂਪਾਂਤਰਨ, ਮੁਰੰਮਤ, ਟੈਸਟ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਲਈ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ,*
>
> *ਕੋਈ ਵੀ ਹਥਿਆਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹਥਿਆਰ ਜਾਂ ਵਿਵਰਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਾਇਸੰਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ।*
>
> *[(2)] xxxx*
>
> *27.* ***ਹਥਿਆਰਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ*** *- (1) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਹਥਿਆਰ ਜਾਂ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ*

ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ ਜੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ।

(2) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਜਿਤ ਹਥਿਆਰ ਜਾਂ ਵਰਜਿਤ ਅਸਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਵਰਜਿਤ ਹਥਿਆਰਾਂ ਜਾਂ ਵਰਜਿਤ ਗੋਲਾ-ਬਾਰੂਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।"

29. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲਾ (ਸੋਧ) ਐਕਟ 1988 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ 'ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼' ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਸਖਤ ਹੈ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਜਾਂ 7 ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ 'ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼' ਅਤੇ ਅਸਲਾ ਹੁਣ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।

30. ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਅਸਲਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਗੈਰ-ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਰਤੋਂ ਵਰਗੇ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਗੁਆ ਬੈਠੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ/ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। , ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਨਿਰਮਾਣ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਜਾਂ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁਕਰਮ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਲਾਇਸੰਸਸ਼ੁਦਾ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਰਤੋਂ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ, ਇਹ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ 'ਦੁਰਾਚਾਰ' ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

31. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ

ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

<u>ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ</u>

32. ਵੇਰੀਏਬਲਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸੈੱਟਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸਾਡੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਨੀਤੀ ਵੀ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਧੁਰੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਅਨੁਰੂਪ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸਲੂਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਏਜੰਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਆਪਣੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿੰਦਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਤਕ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾ ਕੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੋਂ - (ਏ) ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਰਾਰਤ ਜਾਂ ਜੋਖਮ; (ਬੀ) ਅਪਰਾਧੀ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਆਚਰਣ ਅਤੇ; (ਸੀ) ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਵਿਚ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਲਾਜ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ, ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਨੂੰਨ (ਵਾਂ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਰਾਬਰ ਹੱਥ ਹੋਣ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ।

33. ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਇਕਸਾਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਹਾਰਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸਿਧਾਂਤਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਜੋ ਬੇਲੋੜੀ ਨਰਮੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰੇਗਾ।

34. ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਨੀਤੀ, ਇਸ ਲਈ, ਬਦਲਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸਜ਼ਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਜਾਂ ਦੰਡ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਨਿਆਂ ਮਾਡਲ ਦੇ ਹੋਰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਤੱਤ, ਸਮੇਤ, ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਆਗਿਆਯੋਗ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤਕ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਇਸ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਫਰਜ਼ ਹੈ

---

[7]ਐੱਡਰਿਊ ਐਸ਼ਵਰਥ, ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ (5ਵਾਂ ਸੰਸਕਰਣ, ਕੈਂਬਰਿਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈੱਸ 2010)

ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਗੈਰ-ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ' ਜਾਂ 'ਗੈਰ-ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਜੈਕਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

35. ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਹੁਣ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ ਕੈਦ ਦੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਣ ਨਾਲ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ:

> ਏ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਤੱਤ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀਤਾ ਉਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।
>
> ਬੀ. ਭਾਵੇਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੇ ਤੱਥ ਦਾ ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵੇਲੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੁਰਮ ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਣਉਚਿਤ ਕੰਮ ਨਾਲ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚੀ।
>
> ਸੀ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 3 ਮਹੀਨੇ 19 ਦਿਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 1999 ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਚੰਗੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਇੱਕ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਭੁੱਲ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿੰਦਾ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਸਾਫ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਨਾਲ, ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ

ਘਟਨਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਡੀ. ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੋਲ੍ਹਾਂ ਚੰਗੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਬੇਦਾਗ਼ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸੀ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਮੈਂਬਰ ਸੀ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਘਟਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਸ਼ੀਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਹਨਾਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮਾਜਿਕ ਯੋਗਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਵਜੋਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਈ. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਲ 1999 ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2007 ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਕਾਰਕ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਾਭ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ, ਸਮਾਜਿਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਰੂਪ ਵਜੋਂ ਵੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ।

ਸਿੱਟਾ:

36. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਜਦੋਂਕਿ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲੰਘ ਚੁੱਕੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Manjeet Singh
MANJEET SINGH
E. No. P/1882/2007 Advocate
Chamber No. 417 2nd Flour
Civil Courts, Rajpura
Mobile: 98726-56669